

Veilig fietsgedrag

Doelgroep

5e leerjaar

Organisatie en materiaal:

- werkblad voor elke leerling (bijlage 1)

Lesdoel

De leerlingen brengen zichzelf en anderen niet in gevaar als fietser.

Les

Beginsituatie

Afleiding door gsm-gebruik is nog altijd een van de grootste killers in het verkeer. Bij tieners en volwassenen is het moeilijk om dit gedrag af te leren, daarom is het makkelijker om de kinderen meteen het juiste gedrag aan te leren. Tijdens deze les komt veilig gedrag op de fiets aan bod.

Instapfase

Moppentapper

Deel de werkbladen uit en laat de leerlingen de 2 mopjes lezen. Stel daarna de volgende vragen:

- Waar gaan deze mopjes over?
- Wie heeft al eens een fietsongeval meegemaakt?
- Hoe is dat toen gebeurd?

Laat de leerlingen over hun ervaringen vertellen en vertel nadien dat deze les over veilig fietsgedrag gaat.

Verwerkingsfase

Samen met grote broer naar school

De leerlingen lezen het verhaaltje van Sam die voor het eerst samen met zijn broer naar school fietst. Ze schrijven individueel op welke 6 veilige en welke 6 onveilige verkeerssituaties ze herkennen. Nadien vergelijken de leerlingen hun antwoorden met die van hun buur. Als iedereen klaar is, bespreek je de oplossingen klassikaal. Geef de leerlingen ook de ruimte om eigen ervaringen te verwoorden.

Veilig

1. fluorescerende rugzakhoes
→ Zorgt ervoor dat je beter zichtbaar bent in het verkeer.
2. fluohesje
→ Zorgt ervoor dat je beter zichtbaar bent in het verkeer. Een hesje is niet verplicht maar wel aangeraden. Haal misschien nog even het verschil tussen fluorescerend en reflecterend aan (fluo = zichtbaar overdag, reflecterend = zichtbaar 's nachts)
3. helm
→ De fietshelm is niet verplicht in België, maar bij een ongeval vermindert hij de kans op een hersenletsel aanzienlijk. Het is dus een goed idee om er een te dragen.
4. met de fiets aan de hand oversteken
→ wanneer je aan een zebrapad afstapt van je fiets word je een voetganger en moeten bestuurders jou voorrang geven. Met de fiets aan de hand steek je dus veiliger over.
5. ziekenwagen eerst doorlaten
→ Een ziekenwagen die zijn sirene en zwaailichten gebruikt, is gehaast om hulp te gaan bieden. Een prioritair voertuig (brandweerwagen, politiewagen, ...) heeft altijd voorrang. Je stopt dus en laat hem doorrijden.

6. Over de schouder kijken voor je oversteekt
 - Het is belangrijk dat je altijd eerst goed om je heen kijkt voor je een manoeuvre uitvoert zoals oversteken. Meer informatie en filmpjes vind je op www.hetgrotefietsexamen.be.

Onveilig

1. fietsen met kapot fietslicht
 - Als het donker is, ben je verplicht om vooraan een wit fietslicht te hebben en achteraan een rood. Zonder fietslicht mag je niet in het donker fietsen! Een fietslicht hoeft niet perse vast aan de fiets te hangen. Je mag ook een draagbaar lichtje bevestigen op jas of stuur, of een knipperlicht.
2. meefietsen achterop bagagedrager
 - Je mag als passagier mee op de fiets als de fiets is uitgerust met een speciaal stoeltje of een fietskar. Op de bagagedrager zitten mag nooit, ook niet in amazonezit.
3. zwemzak aan het stuur hangen
 - Je hangt best geen tas aan je stuur omdat je altijd alle nodige rijbewegingen moet kunnen uitvoeren. Een zwemzak kan de stabiliteit van het voertuig (fiets) in het gedrang brengen. Zo kan je jezelf of andere weggebruikers in gevaar brengen.
4. voeten van de pedalen halen
 - Hou je stuur altijd vast en zet je voeten op de trappers als je fietst. Anders vergroot de kans dat je valt.
5. muziek luisteren
 - Door naar muziek te luisteren met een koptelefoon of oortjes hoor je minder van het verkeer rondom jou. Hierdoor reageer je trager en ben je afgeleid. Zelfs met 1 oortje luisteren is een risico dus je doet het beter niet.
6. sms'en tijdens het fietsen
 - Een sms'je sturen of telefoneren tijdens het fietsen is verboden. Het is belangrijk dat je aandacht hebt voor de omgeving: een auto die plots uit een straat komt gereden, een voetganger die oversteekt, ... Als je aan het sms'en bent, moet je je aandacht verdelen en reageer je trager.

Hierna laat je de leerlingen per 2 de laatste opdracht maken. Ze bespreken welk gedrag in een bepaalde situatie de beste keuze is.

Situatie 1 Je maakt een fietstocht met mama en papa. Je fietst voorbij het dorpsplein waar een markt bezig is. Wat kan je het best doen?

→ Ik stap af en wandel met mijn fiets aan de hand door de drukte.

Situatie 2 Je moet aan de overkant van de straat zijn waar je een brief moet posten. Er staat een auto op het zebrapad. Wat kan je het best doen?

→ Ik wacht even tot de bestuurder weg is en steek dan over.

Situatie 3 Je bent te laat naar school vertrokken. Je bent aan het fietsen en het licht springt op oranje. Wat moet je doen?

→ Ik stop.

Situatie 4 Je fietst naar huis na schooltijd en je voelt in je jaszak je gsm afgaan. Wat doe je?

→ Ik bel terug als ik thuis ben of ik stop op een veilige plaats en beantwoord de telefoon.

Situatie 5 Je fietst naar school en er staat een auto op het fietspad geparkeerd. Wat kan je het best doen?

→ Ik kijk over mijn linkerschouder, steek mijn linkerarm uit en rijd hem pas voorbij als er geen auto aankomt.

Situatie 6 Je komt met de fiets aan een zebrapad waar een gemachtigde opzichter helpt bij het oversteken. Je wil zelf ook oversteken. Wat kan je het best doen?

→ Ik stap af en steek over met de fiets aan de hand als de gemachtigde opzichter een teken geeft.

Afsluitfase

De leerlingen zetten zich op 1 rij tegen een muur van het klaslokaal. We hebben het tijdens deze les over veilig gedrag in het verkeer gehad, maar hoe zit dat bij jullie? Lees onderstaande stellingen een voor een voor. De leerlingen voor wie de stelling klopt, zetten een stap voorwaarts. Ze moeten eerlijk antwoorden. Ga na elke stelling wat dieper in op waarom ze dat gedrag stellen of waarom net niet.

1. Ik steek altijd mijn arm uit als ik met de fiets afsla.
2. Ik stop altijd aan een rood licht, ook als er geen auto aankomt.
3. Ik fiets nooit met mijn gsm in de hand.
4. Ik gebruik geen koptelefoon of oortjes als ik fiets.
5. Ik fiets nooit op het voetpad, maar altijd op het fietspad of de rijbaan.
6. Ik stap altijd van mijn fiets voor ik oversteek op een zebrapad.
7. Ik kijk altijd goed rondom mij voor ik met mijn fiets de straat oversteek en steek niet zomaar over als ik geen auto hoor naderen.
8. Ik steek nooit een spoorweg over als de slagbomen naar beneden gaan of al naar beneden zijn.
9. Ik geef mijn voorrang af als ik er niet zeker van ben dat de andere bestuurder mij gezien heeft.
10. Ik steek altijd mijn fietslichten aan als het donker is.

Leerlingen die niet altijd het veiligste gedrag vertonen in het verkeer, zullen minder verder naar voor staan dan andere.

